

מעורבות מזרח ירושלמים בפעילות טרור

בירושלים רבתי מתגוררים כ-290,000 פלסטינים (על פי למ"ס 1.6.2008) בעלי תעודות זהות ישראליות (רובם תושבים).

החל משנת 2008 חלה עלייה ניכרת במספר המזרח ירושלמים המעורבים בטרור. הדבר בא לידי ביטוי במספר פיגועים קשים, שבוצעו בעיר בידי תושבים פלסטינים וכן במספר העצורים.

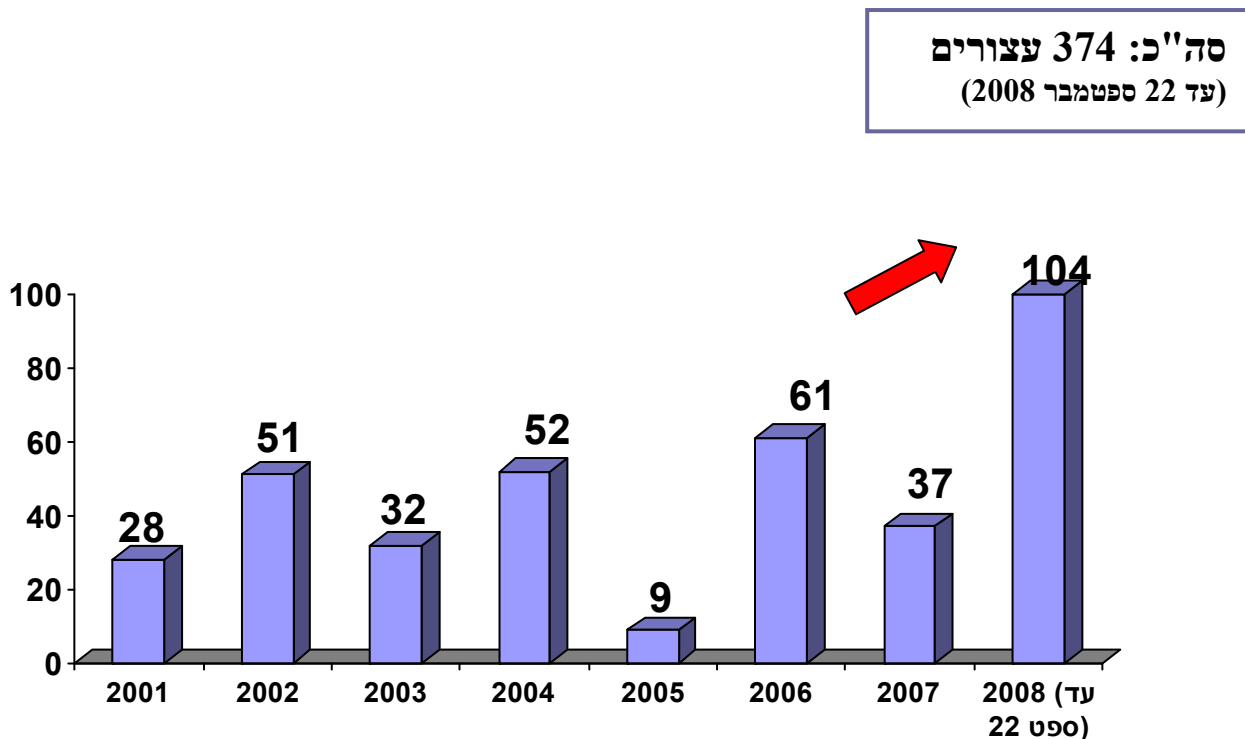
עצורים מזרח-ירושלמים מתחילת העימות ועד סוף 2007

משנת 2001 ועד סוף 2007 נעצרו 270 מזרח ירושלמים שהיו מעורבים בפיגועי טרור.

נתוני 2008

מתחילת שנת 2008 ועד חודש ספטמבר (עדכני ל-22 ספטמבר) נעצרו 104 תושבים מזרח ירושלמים – בגין מעורבות בפעילות טרור – סה"כ 374 עצורים משנת 2001.

התפלגות מעורבות מזרח-ירושלמים בטרור בחתך שנים מתחילת העימות

מאפייני הפיגועים בירושלים

המפגעים הירושלמים מנצלים את היכרותם האינטימית עם זירת הפיגוע ואת חופש התנועה לו הם זוכים בתוקף מעמדם כתושבי העיר. מתווה הפיגועים – המבוצעים בדרך כלל בידי מפגע בודד, ללא שיוך ארגוני, או בידי תשתית מקומית – הם בעיקר פיגועי ירי, דריסה, דקירה ותקיפה.

פיגועים בולטים בתקופה האחרונה (עדכני ל-22 ספטמבר 2008)

בשנת 2008 בלטו מספר פיגועים שבוצעו בירושלים בידי מזרח ירושלמים:

- פיגוע דריסה בכיכר צה"ל (22 ספטמבר) באמצעות רכב פרטי (BMW) בה נהג (ללא רישיון) קאסם מג'רבי, תושב ג'בל מכבר, שבני משפחתו מוכרים כפעילי חמא"ס. כתוצאה מהפיגוע נפצעו 18 אזרחים ישראלים, רובם חיילים, מתוכם 2 באורח קשה.
- פיגוע דריסה ברחוב מאפו (22 יולי) באמצעות טרקטור, נהוג בידי ע'סאן אבו תיב, תושב אום טובא. בפיגוע נפצע אזרח ישראלי באורח קשה ו-22 באורח קל.
- פיגוע ירי בעיר העתיקה (11 יולי) באזור שער האריות. שוטר מג"ב נהרג ושוטר נוסף נפצע. הפיגוע בוצע בידי תשתית שרוב חבריה הם תושבי צפון ירושלים בעלי תעודות זהות ישראליות.
- פיגוע דריסה ברחוב יפו (2 יולי) באמצעות טרקטור, אשר בוצע בידי חוסאם דויאת, תושב צור באחר. בפיגוע נהרגו 3 ישראלים ונפצעו 42 נוספים, מהם 2 באורח בינוני.
- פיגוע דקירה (18 מרס) בעיר העתיקה סמוך לשער שכם. אזרח ישראלי נפצע.
- פיגועי ירי/הקרבה (6 מרס) בישיבת "מרכז הרב", שבוצע בידי עלאא' אבו דהים, תושב ג'בל מכבר. בפיגוע נהרגו 8 ישראלים ונפצעו 12 נוספים.
- פיגוע ירי (24 ינואר) במחסום ראס חמיס (סמוך למחנה הפליטים שועפאט). שוטר מג"ב נהרג ושוטרת נפצעה באורח קשה.

יצוין, גם פיגוע ירי שבוצע בשנת 2007 (26 מאי) במחסום שיח' סעד (סמוך לכפר ג'בל מכבר). אזרח ושוטר מג"ב נפצעו. המפגעים – 2 תושבי ג'בל מכבר – נורו ונהרגו במהלך הפיגוע.

"קווים לדמותו" של המפגע המזרח ירושלמי

בעבר שימשו המזרח ירושלמים כחולייה מסייעת בביצוע פיגועים, בדרך כלל בהכוונת תשתיות מן החוץ (רצועת עזה, איו"ש). הטרור הפלסטיני השתמש במזרח ירושלמים, תוך ניצול יתרונם מתוקף היותם בעלי תעודת זהות ישראלית, הנהנים מתנועה חופשית ונגישים לכל מקום, וכן בשל היכרותם עם השטח ועם האוכלוסייה. לפיכך, שימשו המזרח הירושלמים כסייענים, אשר עסקו באיסוף מידע לקראת פיגועים, ברכישת אמל"ח וחומרים שאינם נמכרים ב-איו"ש, וכן בתפקיד מובילים של המפגעים אל יעדי הפיגוע. בתקופה האחרונה ניכר שינוי, ואנו מזהים מפגעים או תשתיות עצמאיות של מפגעים מזרח ירושלמים, המתארגנים על בסיס מקומי, ו/או היוזמים ומבצעים טרור ללא הכוונה חיצונית.

באשר למאפייני מבצעי הפיגועים האחרונים בירושלים: מבצעי פיגועי הדריסה, וכן מבצע הפיגוע ב"מרכז הרב", הם כולם תושבי אזור דרום ירושלים (ג'בל מכבר, אום טובא), ללא שיוך ארגוני וללא מעורבות קודמת בטרור. חלקם הונעו – לצד המניע הלאומי – גם ממניעים אישיים, שדחפו אותם לביצוע הפיגועים. מבצעי פיגועי הטרקטורים ו"מרכז הרב" מתאפיינים גם בעבר פלילי.

דרכים להתמודדות עם האיום החדש

כדי להתמודד עם האיום החדש נדרשת הגברה של צעדי ההרתעה, כולל הריסות בתי המחבלים וחיזוק הסנקציות מול משפחות המחבלים. כן יש לפעול לחיזוק הנוכחות הביטחונית הישראלית במזרח העיר, ולמצות את הדין עם עבירות פליליות בתחום של סחר ואחזקת אמל"ח. זאת, לצד פיתוח כלים מנהליים, כגון הגשת כתבי אישום גם אל מול כוונות לבצע פיגוע (טרם הכנות קונקרטיות).